
УДК 351.746:355.477

Ігор БЛОЩИНСЬКИЙ,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Національна академія Державної прикордонної
служби України імені Богдана Хмельницького,
м. Хмельницький

ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті представлено результати дослідно-експериментальної перевірки системи професійної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників з використанням технологій дистанційного навчання, які вказують на те, що динаміка формування у курсантів експериментальних груп сформованості професійної компетентності за інтегральним показником “навчальна активність” суттєво випереджує аналогічні показники у курсантів контрольних груп. Вивчення та аналіз динаміки формувального експерименту, узагальнення бесід із курсантами та викладачами, обговорення відзивів командирів навчальних підрозділів повністю підтвердили правильність нашої робочої гіпотези, що дало підстави для констатування доцільності використання системи професійної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників з використанням технологій дистанційного навчання.

Ключові слова: майбутній офіцер-прикордонник, дослідно-експериментальна перевірка, система професійної підготовки, технології дистанційного навчання.

© Ігор Блощинський

Постановка проблеми у загальному вигляді. Зміст організації освітнього процесу майбутніх офіцерів-прикордонників передбачає реалізацію педагогічної системи формування професійної компетентності на етапі навчання на факультетах “Охорони та захисту державного кордону”, “Правоохоронної діяльності та правознавства”, “Іноземних мов та гуманітарних дисциплін” та “Інженерно-технічному” Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (НАДПСУ) на основі відповідних освітньо-професійних програм підготовки [1–4]. Зміст підготовки забезпечується дисциплінами циклів загальної та професійної підготовки.

В академії розроблено стандарт вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань – воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, встановлено галузеві кваліфікаційні вимоги службової діяльності випускника вищого навчального закладу зі спеціальності “Безпека державного кордону” і державні вимоги до властивостей та якостей особи, яка здобула перший (бакалаврський) рівень відповідного фахового спрямування. Цей стандарт є складовою частиною галузевої компоненти вищої освіти державних стандартів вищої освіти, в якій узагальнюються вимоги з боку держави, Державної прикордонної служби України (ДПСУ) до змісту освіти і навчання фахівців [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. Сучасні вимоги до професійної підготовки офіцерського складу досліджують науковці С. Морозов, О. Сафін, Є. Потапчук, В. Полюк, І. Томків, О. Торічний та інші. Дослідженню сутності професійного становлення курсантів присвячено роботи В. Бондара, В. Гаврищука; специфіку підготовки офіцерів-прикордонників до професійного спілкування розкрито в роботах О. Бондаренко, О. Волобуєвої, О. Мисечко, В. Назаренка; особливості формування військової компетентності офіцерів досліджують Л. Боровик, О. Губарева, Г. Марченко та ін. Проте слід зазначити, що поза увагою дослідників залишається дослідно-експериментальна перевірка ефективності системи сформованості професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників в умовах використання технологій дистанційного навчання (ДН).

Метою статті є дослідно-експериментальна перевірка ефективності системи сформованості професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників під час фахової підготовки з використанням технологій дистанційного навчання.

Виклад основних результатів дослідження. Метою формувального етапу експерименту було впровадження та перевірка розробленої педагогічної системи сформованості професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників під час фахової підготовки з використанням технологій ДН [6]. Формувальний етап експерименту відбувся в умовах освітнього процесу НАДПСУ. До складу експериментальної групи увійшло 548 курсантів (експериментальні групи – 286 осіб, контрольні групи – 262 осіб). На формувальному етапі експерименту до заходів було залучено 56 осіб науково-педагогічного складу. Час безпосередньої експериментально-дослідницької роботи склав чотири роки. Програма педагогічного експерименту передбачала здійснення планомірного, безперервного й узгодженого впровадження комплексу організаційних заходів щодо реалізації педагогічної системи сформованості професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників на основі технологій ДН. Ці заходи дали можливість досягти поступового підвищення результатів навчання курсантів НАДПСУ.

Експериментальний вплив спрямовувався на кожний з компонентів процесу сформованості професійної компетентності в експериментальній групі курсантів академії. Вживалися заходи для того, щоб у контрольній групі також проводилася робота з формування професійної компетентності курсантів. Експериментальні чинники безперервно зіставлялися з тією роботою, яка проводилася в експериментальній групі, з метою виявлення ефективності проведеної роботи. Ураховувалось, що ступінь ефективності залежить від того, яких витрат потребує проведена робота і як довго вона даватиме корисний ефект. Обґрунтуємо більш детально отримані результати експериментального дослідження.

Оцінювання мотиваційно-ціннісного компоненту сформованості професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників здійснювалося на основі методу анкетування, метою якого було виявлення аксеологічних інваріантів і професійних позицій курсантів факультетів

НАДПСУ, які навчалися за допомогою технологій ДН. У процесі експериментальної підготовки мотивація курсантів змінилася. В експериментальних групах значно зменшилася кількість курсантів із невираженими мотивами: з 38 до 0,9 %. У контрольних групах кількість курсантів із невираженими мотивами змінилась дещо менше: з 39 до 18 % відповідно. Окрім цього, змінилася структура мотивації: домінуючим мотивом курсантів експериментальних груп була їх готовність до професійної діяльності. За допомогою статистичного аналізу встановлено, що на початок експерименту контрольні й експериментальні групи статистично не відрізнялися ($U = 0,237$) на рівні значущості $p = 0,05$. Під час експерименту відбулися зміни в експериментальних групах ($T = 7,017$) на рівні значущості $p = 0,001$. У контрольних групах зміни не носили статистично достовірного характеру ($T = 0,103$) на рівні значущості $p = 0,05$. На нашу думку, більш високий рівень мотивації курсантів експериментальних груп (порівняно з контрольними групами) пов'язаний з тим, що в процесі реалізації системи професійної підготовки майбутні офіцери-прикордонники оволоділи сучасними технологіями ДН.

Виявлено результати рівнів сформованості комунікативно-культурологічного компонента професійної сформованості професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників контрольних та експериментальних груп до і після експерименту. Згідно з ними, до експерименту в експериментальних і контрольних групах більшість курсантів одержували низькі й середні бали. Після експерименту показники змінилися: в експериментальних групах більша кількість курсантів одержала високі бали. У контрольних групах ситуація залишилася практично незмінною. Результати статистичного аналізу, отримані під час дослідження, показали, що перед початком експерименту контрольні й експериментальні групи статистично, ймовірно, не відрізнялися ($U = 1,115$) на рівні значущості $p = 0,05$. У процесі дослідження були отримані зміни в експериментальних групах ($T = 6,121$) на рівні значущості $p = 0,001$, а в контрольних групах зміни не носили статистично достовірного характеру ($T = 1,215$) на рівні значущості $p = 0,05$.

За даними анкетного опитування ми виявили розподіл курсантів за набраними балами в процесі формування когнітивного-поведінкового

компонента професійної підготовки курсантів контрольних та експериментальних груп до і після експерименту. На початок експерименту в експериментальних і контрольних групах курсанти одержували низькі й середні бали. Після експерименту в експериментальних групах більшість курсантів одержали високі бали, а в контрольних групах ці дані залишилися практично незмінними. Щодо когнітивно-поведінкового компонента та його показників відбувалися істотні зміни результатів. Якщо за кожним показником на початку експерименту високий рівень у курсантів контрольних й експериментальних груп майже відсутній, то середній і низький рівні в них приблизно однакові. Відсоток курсантів, які показали середній рівень знань, в експериментальних групах склав 15 %, а в контрольних групах він дещо вищий – 16 %. Під час експерименту в курсантів експериментальних груп відбувався безперервний процес формування базових знань, що здійснювався на лекційних, практичних і семінарських заняттях. На завершення експерименту спостерігалися суттєві розбіжності між контрольними та експериментальними групами. Якщо високий рівень у курсантів контрольних груп, як і раніше, незначний (14 %), то в курсантів експериментальних груп він склав 65 %. Середній рівень в експериментальних групах наблизився до 29 %, а в контрольних групах він становив 27 %. Низький рівень в експериментальних групах невеликий – 6 %, а в контрольних він значно вищий – 59 %. Результати статистичного аналізу показали, що перед початком експерименту контрольні й експериментальні групи статистично, ймовірно, не відрізнялися ($U = 0,955$) на рівні значущості $p = 0,05$. У процесі дослідження отримано зміни в експериментальних групах ($T = 6,121$) на рівні значущості $p = 0,01$; у контрольних групах зміни, що відбулися, не носили статистично достовірного характеру ($T = 1,123$) на рівні значущості $p = 0,05$.

Результати статистичного аналізу рівнів сформованості операційно-діяльнісного компонента сформованості професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників контрольних й експериментальних груп до і після експерименту, отримані під час дослідження, показали таке. Перед початком експерименту контрольні та експериментальні групи статистично, ймовірно, не відрізнялися ($U = 1,115$) на рівні значущості $p = 0,05$. Аналізуючи результати, ми

бачимо ситуацію, аналогічну з попередніми компонентами. За всіма показниками на початку експерименту високий рівень показала незначна кількість курсантів з обох груп. Середній рівень був приблизно однаковий. Низький рівень в експериментальних і контрольних групах на початок експерименту був у межах 40–62 %. Можна стверджувати, що до експерименту курсанти експериментальних і контрольних груп мали приблизно однакову підготовку. Високий рівень в експериментальних і контрольних групах становив 0,9 %; середній рівень в експериментальних групах – 30,2 %, у контрольних – 32,2 %; низький рівень в експериментальних і контрольних групах мав наближені значення і становив 68,9 і 66,9 % відповідно. У процесі дослідження були отримані зміни в експериментальних групах ($T = 6,321$) на рівні значущості $p = 0,001$, а в контрольних групах зміни не носили статистично достовірного характеру ($T = 1,325$) на рівні значущості $p = 0,05$.

Оцінювання рівнів сформованості технологічного компонента професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників показало, що на початок експерименту в контрольних та експериментальних групах курсанти в основному одержували низькі й середні бали. Результати статистичного аналізу даних, отриманих у процесі дослідження, показали, що на початок експерименту контрольні й експериментальні групи статистично, ймовірно, не відрізнялися ($U = 0,267$) на рівні значущості $p = 0,05$. Під час експерименту отримано зміни в експериментальних групах ($T = 3,623$) на рівні значущості $p = 0,01$, а в контрольних групах зміни, що відбулися, не носили статистично достовірного характеру ($T = 0,292$) на рівні значущості $p = 0,05$. Курсанти експериментальних груп навчалися варіативно використовувати знання, уміння і навички, набувати практичного досвіду оволодіння технологіями ДН. Наступність і поступовість ускладнення завдань, наявність проблемних ситуацій дозволили забезпечити більш розвинену гнучкість мислення, наполегливість у досягненні мети, екстраполяцію наявних знань і вмінь у конкретній педагогічній ситуації. Після експерименту ситуація змінилася: в експериментальних групах більша кількість курсантів одержала високі бали, а в контрольних групах ситуація залишилася практично незмінною.

Високий рівень на початку експерименту в експериментальних групах показали 3,8 % курсантів, у контрольних групах – 3,9 %. Середній рівень в експериментальних групах склав 34,0 %, у контрольних – 32,4 %. Низький рівень в експериментальних групах і контрольних групах становив 62,2 і 63,7 % відповідно. Аналіз результатів якісних і кількісних характеристик формування технологічного компонента показав істотну перевагу курсантів експериментальних груп над курсантами контрольних. Високий результат в експериментальних групах після експерименту показали 36,5 % курсантів, а в контрольних групах відсоток курсантів із високим рівнем сформованості технологічного компонента становив 12,2 %. Середній рівень в експериментальних групах показали 38,5 % курсантів. У контрольних групах середній рівень становив 34,5 %. Низький рівень в експериментальних групах становив 25 % (до експерименту був 66,2 %); у контрольних групах результат дорівнює 53,3 %.

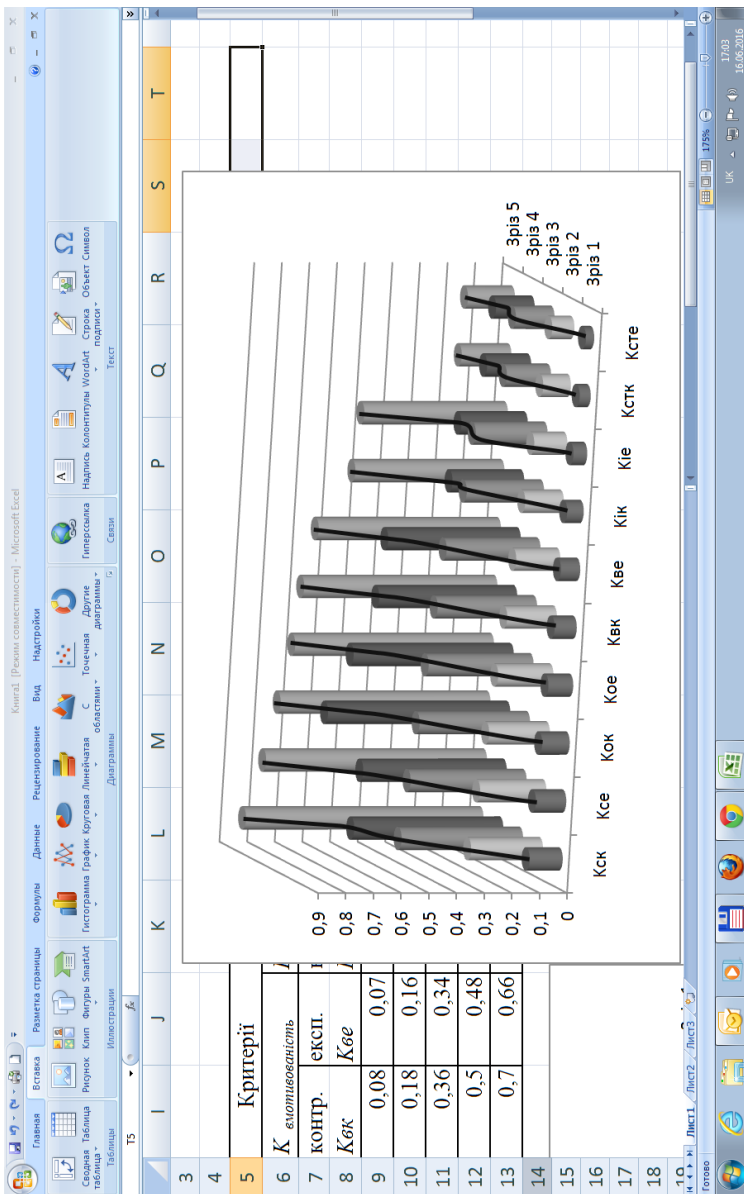
Під час формувального етапу експерименту порівнювались його результати у контрольній та експериментальній групах окремо за кожним із критеріїв, а також за інтегральним показником ефективності сформованості професійної компетентності курсантів “навчальна активність”. Зважаючи на те, що формуванню професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників притаманний багатобічний, комплексний характер, оцінка ефективності впровадження педагогічної системи буде виправданою лише у разі спільного розгляду всього комплексу різномірних чинників. Це свідчить про наявність багатомірних процесів, які повинні оцінюватися сукупністю часткових показників.

У процесі експериментального дослідження здійснювалася перевірка ефективності педагогічної системи формування компетентності професійної майбутніх офіцерів-прикордонників в умовах дистанційних технологій навчання. Проаналізуємо основні результати, одержані під час педагогічного експерименту. Дані порівняльного аналізу (табл., рис. 1, 2) свідчать про те, що експериментальна методика навчання дозволила не тільки підвищити якість професійних знань курсантів, забезпечити їх стабільну динаміку, а також суттєво покращити готовність майбутніх офіцерів-прикордонників до професійної діяльності.

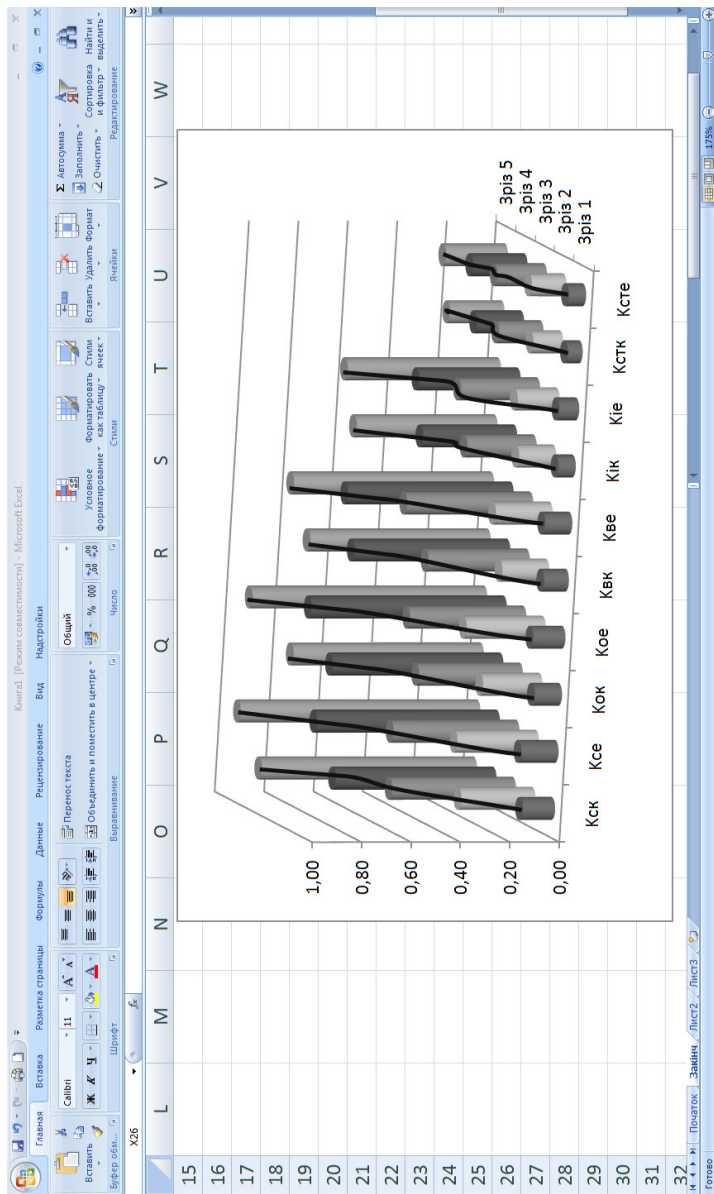
Результати аналізу якості знань курсантів за критеріями інтегрального показника “навчальна активність” на початку і наприкінці експерименту

№ зрізу	Експеримент	Критерії											
		К _{системності}		К _{обсягу}		К _{вагитивності}		К _{інтрації}		К _{стійності}			
		контр. групи, Кск	експ. групи, Ксе	контр. групи, Кок	експ. групи, Кое	контр. групи, Квк	експ. групи, Кве	контр. групи, Кік	експ. групи, Кіе	контр. групи, Кстк	експ. групи, Ксте		
1	Почагок	0,12	0,11	0,10	0,09	0,08	0,07	0,06	0,05	0,04	0,03		
1	Закінч.	0,13	0,15	0,11	0,13	0,10	0,11	0,07	0,08	0,06	0,07		
2	Почагок	0,26	0,24	0,22	0,20	0,17	0,16	0,13	0,14	0,10	0,08		
2	Закінч.	0,30	0,33	0,24	0,32	0,19	0,23	0,15	0,19	0,12	0,14		
3	Почагок	0,41	0,42	0,36	0,38	0,33	0,34	0,24	0,26	0,14	0,15		
3	Закінч.	0,50	0,51	0,42	0,47	0,41	0,51	0,26	0,32	0,15	0,20		
4	Почагок	0,51	0,52	0,54	0,58	0,48	0,54	0,33	0,36	0,16	0,22		
4	Закінч.	0,65	0,74	0,69	0,77	0,53	0,57	0,37	0,44	0,17	0,24		
5	Почагок	0,82	0,84	0,76	0,78	0,61	0,66	0,44	0,52	0,18	0,25		
5	Закінч.	0,87	0,97	0,77	0,95	0,73	0,81	0,47	0,63	0,22	0,28		

Рис. 1. Результати аналізу якості знань курсантів за критеріями інтегрального показника “навчальна активність” на початку констатувального етапу експерименту

Рис. 2. Результати аналізу якості знань курсантів за критеріями інтегрального показника “навчальна активність” на кінець формувального експерименту:

Кск – критерій системності КГ; *Ксе* – критерій системності ЕГ; *Кок* – критерій обсягу КГ; *Кое* – критерій обсягу ЕГ; *Квк* – критерій вмотивованості КГ; *Кве* – критерій вмотивованості ЕГ; *Кік* – критерій інтеракції КГ; *Кіе* – критерій інтеракції ЕГ; *Кстк* – критерій стійкості КГ; *Ксте* – критерій стійкості ЕГ.

Підготовка курсантів експериментальної групи шляхом застосування інтегративного підходу до вивчення дисциплін циклів загальної та професійної підготовки на основі технологій ДН, незважаючи на практично однакові показники на початковому етапі навчання, спричинила більш інтенсивне зростання якості знань (порівняно з контрольними групами). Проаналізуємо динаміку зростання якості знань курсантів контрольних та експериментальних груп.

Аналіз значення коефіцієнта системності (рис. 1, 2) показує, що цей показник у контрольних та експериментальних групах під час перших зрізів суттєво не відрізняється. Це є підтвердженням широкого застосування інтегративного підходу під час вивчення дисциплін циклів загальної та професійної підготовки в умовах використання технологій ДН. Починаючи з другого зрізу, коефіцієнт системності знань в експериментальних групах став вищим на 0,11. Після третього і четвертого зрізів він зростав і був на 0,1 вищим, у порівнянні з контрольними групами. Значну динаміку зростання коефіцієнта системності знань курсантів ми спостерігали на останніх зрізах в експериментальних групах: він виявився на 12–17 % вищим порівняно з контрольними групами (табл. 1). Одержані результати можна пояснити системним використанням в освітньому процесі, крім традиційних форм і методів, технологій ДН і, як наслідок, знань, отриманих під час вивчення дисциплін циклів загальної та професійної підготовки.

На перших етапах формувального експерименту обсяг знань у курсантів експериментальних груп зростав інтенсивніше, у порівнянні з контрольними групами (рис. 1, 2). Починаючи з другого зрізу, коефіцієнт обсягу знань в експериментальних групах був вищим на 0,12. Між третім і четвертим зрізами його показники зросли на 0,19. На нашу думку, це пояснюється підвищеним інтересом до нових форм навчання і, відповідно, значним впливом мотиваційно-ціннісного компонента навчання. Проте на завершальному етапі навчання (4 і 5-й зрізи) коефіцієн-

---

ти обсягу знань в експериментальних групах були дещо вищими (приблизно на 0,18), ніж у контрольних групах. Ця ситуація пояснюється так: по-перше, живе спілкування з кваліфікованим педагогом не можна повністю замінити роботою за комп'ютером або самостійною роботою курсантів; по-друге, це є свідченням недоопрацювання змісту та форми подання навчального матеріалу, а також неадаптованістю курсантів до роботи в середовищі різних інформаційних технологій ДН. Проте ці недоліки не є визначальними і можуть бути усунені в процесі накопичення певного досвіду роботи з урахуванням особливостей ВВНЗ.

Графіки зміни коефіцієнта вмотивованості, починаючи практично з однієї точки (0,08–0,07 – середній коефіцієнт у контрольних та експериментальних групах), до кінця експерименту відрізнялися на 33–35 %: експериментальні групи показали кращі результати. Як видно з відповідних графіків (рис. 1, 2), ступінь вмотивованості набутих знань у групах, які навчалися на основі технологій ДН, був дещо вищим, починаючи з другого зрізу, і в подальшому ця тенденція збереглася. Суттєва різниця (0,73–0,81) коефіцієнта вмотивованості в контрольних та експериментальних групах спостерігалася під час 4 і 5-го зрізів знань курсантів.

Коефіцієнт інтеракції у курсантів експериментальних груп зростав значно інтенсивніше, у порівнянні з контрольними групами (рис. 1, 2). Починаючи з другого зрізу, коефіцієнт інтеракції в експериментальних групах став вищим на 0,05. Після третього, четвертого та п'ятого зрізів він зростав і був на 0,08–0,11 вищим, у порівнянні з контрольними групами. Отже, навчальний матеріал та форма його подання стимулювали пізнавальну діяльність курсантів, що пояснюється зацікавленістю курсантів в отриманій інформації, її практичним значенням у майбутній професійній діяльності. Суттєве підвищення коефіцієнта інтеракції курсантів експериментальних груп засвідчило ефективність запропонованої у дисертаційному дослідженні системи професійної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників з використанням технологій ДН.

Коефіцієнти стійкості набутих знань у контрольних групах під час першого та другого зрізів майже не відрізнялися від аналогічних коефіцієнтів в експериментальних групах, що пояснюємо високим професіоналізмом науково-педагогічного складу, умінням викладачів доступно та зро-

---

зуміло пояснити новий, деколи складний для сприйняття матеріал. Однак, починаючи з третього зрізу і до останнього, середній коефіцієнт стійкості знань у контрольних групах став нижчим, ніж в експериментальних (різниця становить 15–18 %), тоді як в експериментальних групах він зростав і був на 0,06 вищим, у порівнянні з контрольними групами. Це вказує на те, що курсанти, які навчаються за новою методикою (на основі інтегративного підходу та технологій ДН), “здобували” знання повільнішими темпами, проте ефективність такого навчання виявилася вищою.

Отже, контрольні зрізи показали, як змінювалися в часі якісні показники (системність, обсяг, вмотивованість, інтеракція і стійкість) набутих знань у курсантів контрольних та експериментальних груп. Ці показники є вищими у курсантів, які навчалися на основі технологій ДН, ніж у курсантів, які навчалися за традиційними методиками. Такі результати можна пояснити вагомим значенням професійних якостей викладача з його вмінням навчити, а також правильним вибором концепції та форми подання матеріалу з використанням технологій ДН. Як видно з таблиці, упровадження педагогічної системи сприяло суттєвому покращенню підготовки курсантів до професійної діяльності. Вивчення та аналіз динаміки формувального експерименту, узагальнення бесід із курсантами та викладачами, обговорення відзвітів командирів навчальних підрозділів повністю підтвердили правильність нашої робочої гіпотези та дали підстави для констатування доцільності використання системи професійної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників з використанням технологій дистанційного навчання.

Перспективами подальших розвідок у даному напрямі є розробка рекомендації науково-педагогічному складу щодо вдосконалення професійної підготовки персоналу Державної прикордонної служби України в умовах використання технологій дистанційного навчання.

Список використаної літератури

1. Освітньо-професійна програма підготовки першого (бакалаврського) рівня. Галузь знань – 25 “Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону”, спеціальність – 252 “Безпека державного кордону”. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2016. – 96 с.

---

2. Освітньо-професійна програма підготовки першого (бакалаврського) рівня. Галузь знань – 27 “Транспорт і транспортна інфраструктура”. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2016. – 135 с.

3. Освітньо-професійна програма підготовки першого (бакалаврського) рівня. Галузь знань – 08 “Право”, спеціальність – 081 “Право”. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2016. – 112 с.

4. Освітньо-професійна програма підготовки першого (бакалаврського) рівня. Галузь знань – 03 “Гуманітарні науки”, спеціальність – 035 “Філологія”. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2016. – 127 с.

5. Стандарт вищої освіти України. Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень. Галузь знань – “Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону”, спеціальність – “Безпека державного кордону” Міністерство освіти і науки. – К., 2016. – 28 с.

6. Блощинський І. Г. Стан сформованості професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників під час фахової підготовки з використанням технологій дистанційного навчання / І. Г. Блощинський Збірник наукових праць № 2. Серія: Педагогічні науки / Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2015. – С. 19–31.

Рецензент – кандидат педагогічних наук, доцент Яремчук І. А.

Стаття надійшла до редакції 10.05.2016

Блощинский И. Г. Исследовательско-экспериментальная проверка системы профессиональной подготовки будущих офицеров-пограничников с использованием технологий дистанционного обучения

В статье представлены результаты исследовательско-экспериментальной проверки системы профессиональной подготовки будущих офицеров-пограничников с использованием технологий дистанционного обучения, которые указывают на то, что динамика формирования у курсантов экспериментальных групп сформированности профессиональной компетентности по интегральному показателю “учебная активность” существенно опережает аналогичные показатели у курсантов контрольных групп. Изучение и анализ динамики формирующего эксперимента, обобщение бесед с курсантами и преподавателями, обсуждение отзывов командиров учебных подразделений полностью подтвердили правильность нашей рабочей гипотезы, что

дало основания для констатации целесообразности использования системы профессиональной подготовки будущих офицеров-пограничников с использованием технологий дистанционного обучения.

Ключевые слова: *будущий офицер-пограничник, исследовательско-экспериментальная проверка, система профессиональной подготовки, технологии дистанционного обучения.*

Bloshchynskiy I. H. **Experimental-research varification of future borderguard officers' professional training system using distance learning technologies**

The article substantiates results of experimental-research varification of future borderguard officers' professional training system using distance learning technologies which represent that the dynamics of future borderguard officers' professional competence formation according to "learning activity" integral indicator in experimental group significantly outpace control group during the five sections that were conducted within formative stage of experimental research. Experimental-research stage of future borderguard officers' professional competence formation has been conducted for four years; 56 persons of teaching staff and 548 cadets (286 cadets – experimental group, 262 cadets – control group) of the National academy of the State Border Guard Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi (city of Khmelnytskyi) participated in the experiment. During the experimental study the effectiveness of cadets' professional training system using distance learning technologies was checked out.

Future borderguard officers' training in experimental group within the formative experiment allowed to make an overall assessment of their professional training system effectiveness under the conditions of distance learning technologies on the base of integrative approach to the disciplines included into general and practical training; despite the almost identical performance at the initial stage of training the dynamics led to a more intensive growth of quality of cadets' knowledge (as compared to the control group). During the formative stage of the experiment the results in the control and experimental groups were compared according to each of the criteria, as well as by a common indicator of future borderguard officers' professional

---

competence formation “learning activity”. Considering the fact that cadets’ professional competence formation is a versatile and comprehensive process; evaluating effectiveness of pedagogical system implementation will be justified only with joint consideration of the whole complex of diverse factors. It indicates the presence of multidimensional processes that must be evaluated by partial set of indicators.

Thus, control sections showed how qualitative indicators of acquired cadets’ knowledge were changed (systemacy, extension, motivation, interaction and sustainability of knowledge) in control and experimental groups. These figures are higher at cadets who studied with the usage of distance learning technologies than cadets who were taught with the help of traditional techniques. Obtained results were analysed during the pedagogical experiment. Received data suggest that experimental teaching methodology allowed not only to improve the quality of professional knowledge of cadets but also to provide them with a stable trend, and substantially increase the readiness of future borderguard officers for their professional activity.

Keywords: *future borderguard officer, experimental-research varification, professional training system, distance learning technologies.*